



23.04.2018

Asia/30

## § 251

### V 16.5.2018, Valtuutettu Emma Karin aloite neuvoloiden osallistumisesta lasten lukutaidon parantamiseen

HEL 2017-013030 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 7.5.2018 saakka.

#### Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 7.5.2018 saakka Otso Kivekkään ehdotuksesta.

#### Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

#### Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan neuvoloiden osallistumista lukutaidon parantamiseen esimerkiksi Lue lapselle -hankkeen mallin mukaisesti.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että neuvolassa lapsen kehityksen vaiheita seurataan ja niistä puhutaan vanhempien kanssa ennakoiden kaikissa terveystarkastuksissa. Raskausaikana perheitä tuetaan kasvamisessa vanhemmuuteen jakamalla tietoa mielikuvien merkityksestä, vauvan hoidosta, imetyksestä, vauvan kanssa olemisesta ja rutiinien merkityksestä. Huoltajan oman äidinkielen käyt-



23.04.2018

Asia/30

töä tuetaan. Lapsen synnyttyä neuvolan terveystarkastuksissa tuetaan vuorovaikutusta, ohjataan lapsen kielen ja puheen kehittymisen asioissa jokaisella tapaamiskerralla iän ja tarpeen mukaisesti. Lapsen kielenkehitystä arvioidaan ja tarvittaessa lapsi ohjataan puheterapeutin arvioon ja mahdolliseen terapiaan. Monikulttuurisen kielen- ja puheenopimisen tukena käytetään ohjauksessa mm. varhaiskasvatuksen kanssa yhdessä tuotettua Ota koppi -materiaalia, [www.otakoppi-ohjelma.fi](http://www.otakoppi-ohjelma.fi).

Lasten kielen- ja puheenkehitystä tuetaan Helsingissä monihallintokuntaisesti ja suunnitelmallisesti yhteistyönä. Lue lapselle -hankkeessa tuotettu materiaali, jossa on eri kieliversioita, on tarkoitus esitellä huoltajille neuvolassa Perheentuki-sivuilta kuuden kuukauden ikäisen ja 4-vuotiaan lapsen terveystarkastuksissa. Myös paperista materiaalia voidaan asiakkaalle tulostaa tarvittaessa. Varhaiskasvatuksessa huoltajille on tarkoitus esitellä materiaalia esimerkiksi 3-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuskeskustelun yhteydessä. Kirjastoja on tarkoitus kannustaa kutsumaan esimerkiksi vuoden ikäiset helsinkiläislapset huoltajineen kirjastoon tutustumaan vauva- ja leikki-ikäisen kielen ja puheen kehitystä tukeviin loruihin ja lukemiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
[marja-liisa.rautanen\(a\)hel.fi](mailto:marja-liisa.rautanen(a)hel.fi)

Liitteet

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.01.2018 § 18

HEL 2017-013030 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän muutetun esityksen mukaisen lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 33 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien neuvolan osallistumista lasten lukutaidon parantamiseen:



”Lapsen kielen- ja puheenkehityksen perusta on jo lapsen ja vanhempien varhaisessa vuorovaikutuksessa. Lapsen kieli ja puhe kehittyvät, kun lapsen kanssa ollaan, hänen kanssaan jutellaan, häntä kuunnellaan ja hänelle vastataan. Laulaminen, loruilu ja lukeminen tukevat tätä kehitystä vauva- ja leikki-iässä.

Neuvolassa lapsen kehityksen vaiheita seurataan ja niistä puhutaan vanhempien kanssa ennakoiden kaikissa terveystarkastuksissa. Ras-kausaikana perheitä tuetaan vanhemmuuteen kasvussa jakamalla tietoa mielikuvien merkityksestä, vauvan hoidosta, imetyksestä, vauvan kanssa olemisesta ja rutiinien merkityksestä. Huoltajan oman äidinkielen käyttöä tuetaan. Lapsen synnyttyä neuvolan terveystarkastuksissa tuetaan vuorovaikutusta, ohjataan lapsen kielen ja puheen kehittymisen asioissa jokaisella tapaamiskerralla iän ja tarpeen mukaisesti. Lapsen kielenkehitystä arvioidaan, ja tarvittaessa lapsi ohjataan puheterapeutin arvioon ja mahdolliseen terapiaan. Monikulttuurisen kielen- ja puhe-noppimisen tukena käytetään ohjauksessa mm. varhaiskasvatuksen kanssa yhdessä tuotettua Ota koppi -materiaalia, joka löytyy sähköise-nä [www.otakoppi-ohjelma.fi](http://www.otakoppi-ohjelma.fi).

Helsingin syntyvien ikäluokka on tällä hetkellä noin 7000 lasta/vuosi. Neuvolatyössä on asiakaspalautteiden perusteella siirrytty yhä enene-vässä määrin sähköisiin materiaaleihin, jotka tallennetaan Perheentuki -sivustolle osoitteeseen [www.hel.fi/perheentuki](http://www.hel.fi/perheentuki), josta asiakkaat pääse-vät lukemaan niitä sähköisesti ja tarpeen tullen myös tulostamaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää hyvänä Lue lapselle -hankkeessa tuotettua materiaalia. Materiaalin eri kieliversiot auttavat helsinkiläisiä perheitä lapsen kielen- ja puheenkehityksen tukemisessa, osoittamalla lukemisen monimuotoisen merkityksen lapsen koko elämänaikaisessa kehityksessä.

Lasten kielen- ja puheenkehitystä tuetaan Helsingissä monihallintokun-taisesti ja suunnitelmallisesti yhteisenä työnä. Lue lapselle -hankkees-sa tuotettu materiaali tullaan jatkossa esittelemään huoltajille neuvolas-sa 6 kuukauden ja 4 vuoden terveystarkastuksissa Perheentuki-sivuilta, mutta myös paperista materiaalia voidaan tulostaa tarvittaessa asiak-kaalle. Jokaisen neuvolaterveydenhoitajan huoneeseen laitetaan Luku-mitta seisoen mitattavan pituusmitan yhteyteen. Tämä vahvistaa myös muilla terveystarkastuskäynneillä lukemaan kannustamista. Varhais-kasvatuksessa huoltajille tullaan esittelemään materiaalia lapsen var-haiskasvatustilanteen yhteydessä esimerkiksi 3 vuoden iässä. Li-säksi ehdotetaan, että Helsingin kaupunginkirjastot kutsuvat esimerkik-si kaikki 1 vuoden ikäiset helsinkiläiset lapset huoltajineen kirjastoon tu-tustumaan loruihin ja lukemiseen, ja jakavat esitteitä tai näyttävät niitä huoltajille Perheentuki-sivustolta.



23.04.2018

Asia/30

## Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Neuvolajärjestelmän kautta tavoitetaan kaikki perheet varhaisesta vaiheesta lähtien, myös heikoimmassa asemassa olevat lapset. Kun neuvolapalveluissa jaetaan tietoa jo varhaisessa vaiheessa ääneen lukemisen tärkeydestä ja sen merkityksestä esimerkiksi lapsen koulumenestykselle, vanhempien ymmärrys asiasta lisääntyy. Lapsen lukutaito pääsee kehittymään, jos vanhemmat innostuvat lukemaan lapselleen ääneen."

## Käsittely

30.01.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään siten, että lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia toisen virkkeen loppuun tehtiin seuraava lisäys: "...mutta myös paperista materiaalia voidaan tulostaa tarvittaessa asiakkaalle."

## Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

## Lisätiedot

Monica Lindberg, neuvola- ja perhetyön päällikkö, puhelin: 310 58352  
monica.lindberg(a)hel.fi  
Sari Nieminen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 23161  
sari.nieminen(a)hel.fi

## Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.01.2018 § 12

HEL 2017-013030 T 00 00 03

## Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Emma Karin ym. neuvoloiden osallistumisesta lasten lukutaidon parantamiseen koskevasta valtuustoaloitteesta:

Pohja lukemisharrastukselle ja lukutaidolle luodaan varhaislapsuudessa. Vanhempien merkitys lukutaidon kehittymiselle on ratkaisevin ennen kuin lapsi itse osaa lukea. Lapsen sanavarasto kasvaa ja monipuolistuu, kun lapselle luetaan. Lukemisella on myös myönteinen vaikutus koulumyönteisyyteen ja -menestykseen. Pienten lasten vanhempien innostaminen lukea lapselleen ääneen ja valistaminen lukemisen tärkeydestä ovat tehokasta varhaista tukea.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasva-



23.04.2018

Asia/30

tuksessa käytetään rikkaita ja vaihtelevia tekstejä. Lasten kanssa tutustutaan monipuolisesti lastenkirjallisuuteen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä Lue lapselle -hankkeessa toteutettua mallia ja materiaaleja. Pilottikunnissa Lukukeskuksen tuottamaa lukumittaa ja faktaesitettä on jaettu neuvoloissa kaikille yhden ikäluokan lapsille mm. syntyville vauvoille, puolivuotiaiden ryhmäneuvolas- ja 4-vuotisneuvolan laajassa tarkastuksessa. Faktaesitteitä on painettu myös ruotsiksi, englanniksi, viroksi, venäjäksi, arabiaksi, soraniksi, somaliaksi ja espanjaksi. Materiaalin avulla vanhempia voidaan valistaa lukemisen tärkeydestä. Lapselle lukeminen edistää lapsen kielellistä kehittymistä ja liittyy lapsen hyvään kasvuun.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa ajatusta, että Helsingin neuvoloissa luodaan yhden ikäluokan lapsille yhtenäiset toimintamallit lukutaidon parantamiseksi yhdessä varhaiskasvatuksen-, neuvolan- ja kirjastohenkilökunnan kanssa. Lue lapselle -mallia on hyvä hyödyntää mm. valmiiden, useammille kielille käännetyn materiaalin takia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527  
pasi.brandt(a)hel.fi